

SOCIALT VÄRDESKAPANDE ANALYS FÖR

TENSTADALENS DAGVATTENPARK

UTKAST 2021-03-08 INFÖR SAMRÅD

INNEHÅLL

1. Inledning

Uppdraget
Dagvattenparken
Området
Stockholm stad SVA-modell
Process/Metod för uppdraget
Underlag för analys

2. Analyser

Tillgänglighet
Trygghet och hälsa
Lärande och delaktighet
Plats att mötas

3. Effektmål

4. Projekt mål

Projekt mål uppdelad på aktör

5. Slutsatser/Fortsatt arbete

Fortsatt arbete projekt-och effektmål
Sammanfattning och slutsatser
Rekomendationer framåt

Socialt värdeskapande analys för Tensta dagvattenpark.

UTKAST 2021-03-08.

BESTÄLLARE	Stockholm vatten och avlopp/Stockholms stad
KONSULT	Sweco AB
MEDVERKANDE	Caroline Dahlbom, Malin Söderlund, Emilia Hallin

INLEDNING

INLEDNING:

Uppdraget

Under 2020 beslutade Stockholm stad att anlägga en dagvattenanläggning i anslutning till Hjulsta vattendammar som är en del av Tenstadalen i nordvästra Stockholm. I samband med framtagandet av en ny detaljplan har Sweco på uppdrag av Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) och Stockholm stad tagit fram en socialt värdeskapande analys i syfte att lyfta de sociala värden som anläggningen kan medföra. Uppdraget syftar till att kartlägga ett nuläge samt ge förslag på effekt- och projektmål som den nya anläggningen kan bidra till. Metoden för uppdraget följer Stockholms stads modell för social värdeskapande analys (SVA). Denna rapport tas fram inför de samråd som detaljplanen kommer prövas i under Q2 2021.

Dagvattenparken

Dagvattenparken syftar till att rena Bällstaåns vatten genom att skapa tre dagvattendammar. Bällstaån är en av Stockholms mest förorenade vattenförekomster och detaljplanarbetet är en del i åtgärdsprogrammet för att förbättra vattenkvaliteten i ån.

En av dammarna ska fungera som en översvämningsyta för att jämna ut flöden vid skyfall och andra kraftiga regn. I samband med utformning av tekniska lösning

gar för rening och fördröjning av dagvatten och skyfall skapas förutsättningar för ett park- och rekreationsområde för boende i området. Ytan för dagvattenparken är begränsad och en viktig projekteringsförutsättning är att hitta balans mellan rening av dagvattnet från Lunda industriområde och fördröjning av höga flöden i Bällstaån.

För att maximera den permanenta vattenytan för rening planeras ytterligare två dammar anläggas i ett längre vattenstråk. Ytan mellan de permanenta dammarna och Bällstaån utformas som ett mindre meandrande vattendrag, där fokus i huvudsak ligger på rening i form av växtupptag. Ett meandrande vattendrag har en kraftigt vindlande strömfåra och här nyttjas det vid förhöjda vattennivåer i Bällstaån även som fördröjning.

De tre dammarna utformas med fokus på dagvattenrening och har en total permanent vattenyta på cirka 3000 m². Efter de permanenta dammarna föreslås den kombinerade renings- och fördröjningsytan ligga, kallad ”våtmark”. Våtmarken har, även under torrare perioder, en slingrande fåra med vatten som rinner genom området. Denna föreslås utformas så att vattnet hela tiden är i rörelse, vilket förebygger att insekter använder vattenområdet som fortplantningsområde.

Illustration dagvattenparken

INLEDNING:

Stadsdelen Spånga-Tensta

Spånga-Tensta ligger i nordvästra delen av Stockholm och har drygt 39 000 invånare fördelat på sex stadsdelsområden. Tensta med närmare 19 000 invånare är den största av stadsdelarna. Jämfört med hela staden finns en hög andel unga (0–24 år) i Spånga-Tensta.

Spånga-Tensta stadsdel har en befolkning med stor variation i ålder, bakgrund, socioekonomiska förhållanden och boendeförutsättningar. Drygt två tredjedelar av befolkningen har utländsk bakgrund med invånare från hela världen, men företrädesvis från Asien och Afrika.

Andelen barnfamiljer i Spånga-Tensta som lever i relativ barnfattigdom är hög, mätt som hushåll med barn som har en inkomst som är lägre än 60 procent av medianinkomsten. Andelen i Stockholm stad uppgick år 2013 till cirka 12 procent och var till antalet cirka 16 000, jämfört med 33 procent i Spånga-Tensta vilket motsvarar cirka 2 600 barn.

Andelen öppet arbetslösa i Spånga-Tensta är hög och har efter Rinkeby-Kista och Skärholmen den högsta andel öppet arbetslösa i staden. Samtidigt är det stora skillnader inom stadsdelen där andelen i Spånga är

under snittet i Stockholm medan Tensta är över.

Söder om dagvattenparken ligger Lunda företagsområde med drygt 200 arbetsställen och mer än 4000 anställda. De största enskilda branscherna i Lunda utgörs av varuförsörjning och tillverkning.

Stockholm stad SVA-modell

I arbetet med denna rapport har vi utgått från stadens modell för socialt värdeskapande analys (SVA). SVA är en processmodell som innebär att projekt tillämpar ett socialt värdeskapande perspektiv genom att formulera projektspecifika effekt- och projektmål. I syfte att underlätta för exploaterings- och planprojekten att nå stadens mål om social hållbarhet.

Modellen åsyftar till stadens budget 2019 som anger att Stockholm ska vara en ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar stad, där alla tre dimensionerna är nödvändiga för stadens utveckling. Socialt värdeskapande analys utgår i huvudsak från dimensionen social hållbarhet och tydliggörs i stadens budget 2019, genom formuleringen; ”Ett socialt värdeskapande perspektiv ska genomsyra planering och genomförande av stadens utvecklingsprojekt”

Socialt värdeskapande stadsutveckling handlar om hur staden arbetar för att nå stadens mål om social hållbarhet. Socialt värdeskapande stadsutveckling handlar, mer konkret, om att tillföra värden som saknas eller förstärka värden som redan finns på en plats.

SVA-modellens ramverk utgörs av översiktsplanens fyra mål för stadsbyggnad och stadsbyggnadsprocessens skeden:

- En växande stad
- En sammanhängande stad
- God offentlig miljö
- En klimatsmart och tålig stad

I analys fasen av SVA processen samlas data in som ligger till grund för effekt och projektmål

INLEDNING:

Stockholm stad modell för socialt värdeskapande

Swecos metod och process

Den metod som används utgår från stadens modell för socialt värdeskapande analys (SVA), ramverket som utgörs av översiktsplanens mål, samt vilket skede projektet befinner sig i. Vi har även utgått från befintliga planeringsunderlag för bedömning av områdets utmaningar och möjligheter.

Det övergripande målet med processen har varit att föreslå effekt- och projekt mål. Vi har utgått från de effektmål som formulerades i startskedet (SVA detaljplan för Tensta dagvattenpark 2020-11-05), och gjort djupare analyser för att addera effektmål som ytterligare preciserar vad projektet ska göra för att uppnå sociala värden.

När ett utkast till effektmål formulerats samlades projektets aktörer för en gemensam workshop med målsättningen att tillsammans föreslå projekt mål som preciserar vilka konkreta åtgärder som bidrar till socialt värdeskapande på platsen.

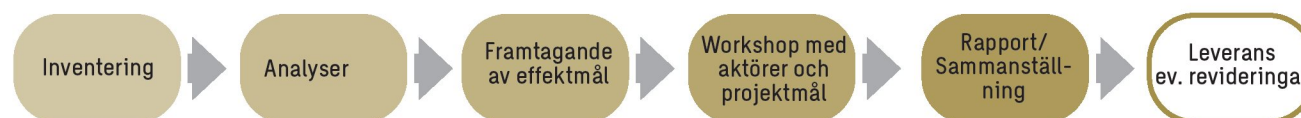
INLEDNING:

Illustrationen till höger visar på projektets övergripande metod- och process som delas in i fem faser:

- Inventering
- Analys
- Framtagande av effektmål
- Workshop och projektmål
- Sammanställning och rapportskrivning

Vid inventeringen har underlag specifikt för projektets geografiska och demografiska förutsättningar hämtats och sammanställts i kartor och text. Analysen har utgått från det sammanställda underlaget, samt även tidigare framtaget underlag för att synliggöra projektet och platsens möjligheter att tillskapa socialt värde. Genom detta samlade underlag, stadens modell för SVA och översiktsplanens mål, har ett förslag på effektmål tagits fram. Dessa har bearbetats i en workshop i syfte att ta fram projektmål som preciserar hur effektmålen ska uppnås.

Efter genomförd workshop har materialet bearbetats igen, för att slutligen sammanfattas i nio (9) förslag på effektmål och sjutton (17) projektmål för staden och projektet att arbeta vidare med.

INLEDNING:

Underlag för analys

- Handledning för arbete med socialt värdeskapande perspektiv - Stockholm Stad, 2019
- Google maps
- Information om Lunda industriområde
- Tenstadalens dagvattenpark, Fördjupad förstudie - Ramboll, 2019
- Områdesfakta - statistik om stadens delområden
<https://start.stockholm/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/statistik/omradesfakta/>
- Statistik om Stockholm - Befolkningsöversikt 2018
<https://start.stockholm/globalassets/start/om-stockholms-stad/utredningarstatistik-och-fakta/statistik/befolkning/befolkningoversikt-2018.pdf>
- Lokalt utvecklingsprogram för Spånga-Tensta stadsdelsområde 2017-2022
<https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1861295>
- Grönare Stockholm
<https://vaxer.stockholm/tema/utemiljo/gronare-stockholm/>
- Skillnaderns Stockholm
- Förskolerapporten Stockholms stad 2017
- Stockholm stad Trygghetsmätning 2020
- Planbeskrivning Tenstadalen 210208
- Rapporten: Segregation i Stockholms län 2014

ANALYSER

TILLGÄNGLIGHET

Platsen

Den tillkommande dagvattenparken kommer ligga i det park/grönområde som kallas Tenstadalen. Området är beläget mellan stadsdelarna Spånga och Tensta och gränsar i nordväst mot Lunda verksamhetsområde. Tensta stadsdelsområde där Hjulsta också ingår byggdes under miljonprogrammet och majoriteten av höghusen i området är hyresrätter. Spånga är till stor del ett villaområde och i Spånga bor en stor del av Stockholms höginkomsttagare (Lokalt utvecklingsprogram för Spånga-Tensta stadsdelsområde, 2016). Genom planområdet går Bällstaån öppet innan den går in i en kulvert i planområdets södra del.

Tenstadalen är en populär rekreationsplats för boende i området med uppskattade grösytor för spontanidrott, picknickställen, fotbollsplaner, koloniområden, pulkabackar och fornminnen med mera. Genom hela Tenstadalen går en gång- och cykelväg som förgrenar sig och ansluter till omkringliggande bostadsområden.

Planområdet utgör en del av Hjulsta grönområde (som är en del av Tenstadalen) och sträcker sig mellan Hjulsta bostadsområde och Mälärbanan. Planområdet består av öppen gräsmark. Stora delar av planområdet

nyttjas i dag som uppställningsytor och arbetsområden för utbyggnaden av Mälärbanan. Inom planområdet finns också en basebollplan. Platsen bedöms dock i nuläget inte vara lämplig för idrott då det inom området föreligger stor översvämningsrisk.

Barriärer

Tenstadalen är ett av många grö- och rekreationsområden i området men utgör också en tydlig barriär mellan stadsdelsområdena Tensta och Spånga. Pendeltåget som passerar väster om planområdet är också en tydlig barriär mellan Lunda verksamhetsområdet och Tenstadalen.

Tenstavägen utgör också en barriär då det finns få passager från Tensta stadsdelsområde till grönområdet. Från Hjulsta finns bara en säker passage till grönområdet.

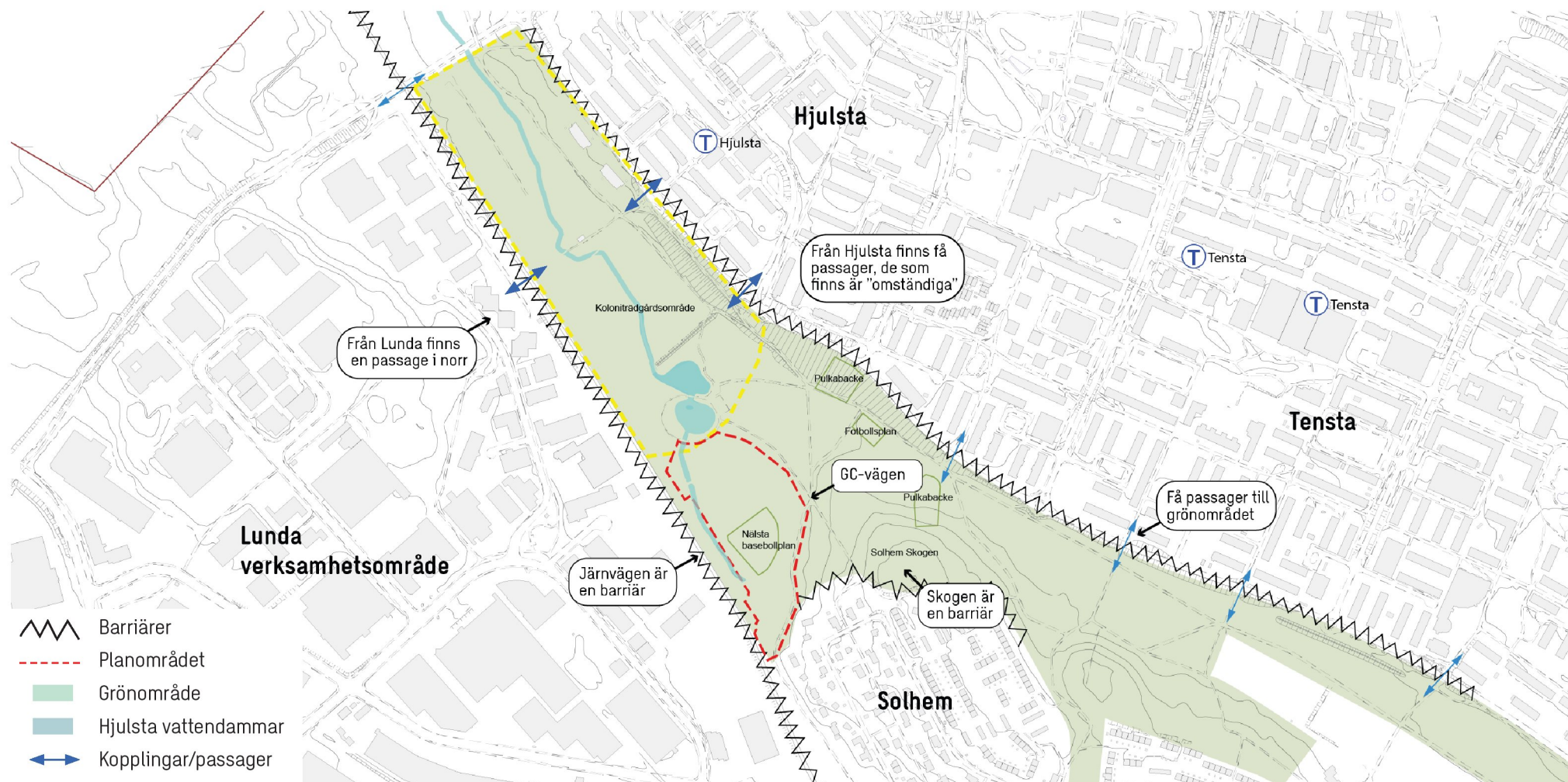
Identitet

Planområdet utgörs idag av stora oprogrammerade ytor vilket gör att platsen uppfattas sakna en tydlig identitet. Ytan där dagvattenanläggningen planeras är i nuläget igenväxt och övergiven vilket gör den otillgänglig.

Sociala utmaningar

- Platsen saknar en tydlig identitet idag
- Finns ett behov av att öka tillgängligheten till grönområdet från omgivande stadsdelar
- Järnvägen och Tenstavägen är barriärer

TILLGÄNGLIGHET

TRYGGHET OCH HÄLSA

Trygghet

Upplevelsen av trygghet varierar inom stadsdelen där det också finns stora utmaningar med segregation. En av de viktigaste faktorerna för att unga ska uppleva trygghet är att känna tillhörighet. Andra faktorer som påverkar tryggheten negativt i ett område är nedskräpning och skadegörelse samt dålig belysning som skapar mörka områden utan möjlighet till överblickbarhet.

Kvinnor och framförallt unga kvinnor upplever otrygghet i större utsträckning än män (Trygghet i Spånga-Tensta, 2020). För att skapa trygghet efterfrågas bland annat förbättrad belysning, fler mötesplatser med goda förebilder för ungdomar och mer resurser till förskole- och skolverksamheten.

I stadens trygghetsarbete ingår en trygghetsstrategi med mål som även är en viktig utgångspunkt för arbetet med Tenstadalens planområde. Målen berör bland annat att:

- Stadsdelens yttre miljö ska vara välskött med bra belysning
- Skapa mötesplatserna för att främja möten mellan medborgare med olika etnisk, religiös och kulturell bakgrund.

- Öka säkerheten på gång- och cykelvägar samt öppna platser för att minimera aggressiv körning.

Hälsa

Inom stadsdelen finns det stora skillnader i hälsa och övriga livsvillkor.

Ohälsotalen är högre än snittet jämfört med hela staden. Kvinnor har även högre ohälsotal än män generellt vilket också visar sig i undersökningar i stadsdelen, där en hög andel av både män och kvinnor i skattar sin hälsa sämre än god.

Ytterligare ett sätt att visa på allmänna hälsotillståndet är genom att studera tandhälsa då det hänger nära samman med levnadsvanor i stort. Under 2014 hade Spånga Tensta högst andel treåringar med kariesskade tänder.

Buller

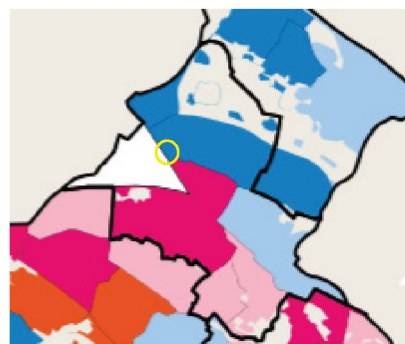
För rekreationsområden i tätort anser Naturvårdsverket att en ekvivalentnivå på 55 dBA för vardagsmedeldygn ska eftersträvas. Detta klaras inte inom aktuellt planområde. I och med spårutbyggnad på Mälarbanan kommer ljudmiljön på sikt även att försämrats ytterligare.

Sociala utmaningar

- Den upplevda otryggheten är hög i området, i synnerhet bland unga kvinnor
- Höga ohälsotal
- Ohälsosam ljudmiljö för besökare till Tenstadalen
- Saknas attraktiva och trygga platser för rekreation där människor med olika bakgrund och förutsättningar kan mötas
- Gång- och cykelvägen som går genom Tenstadalen upplevs otrygg och trafikfarlig

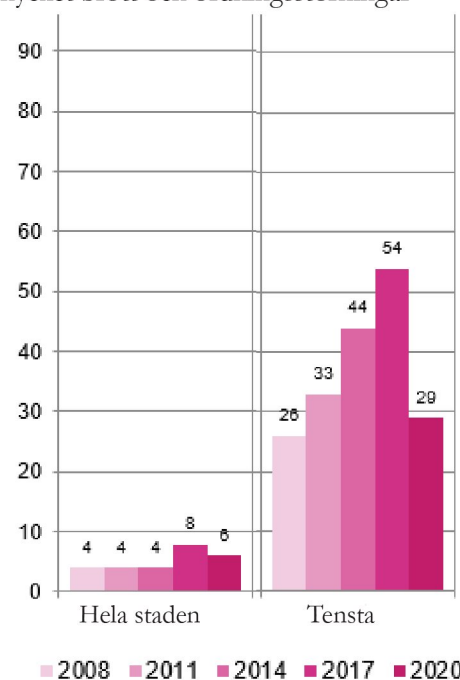
TRYGGHET OCH HÄLSA

Antal ohälsodagar (antal sjukdagar p/p och år)

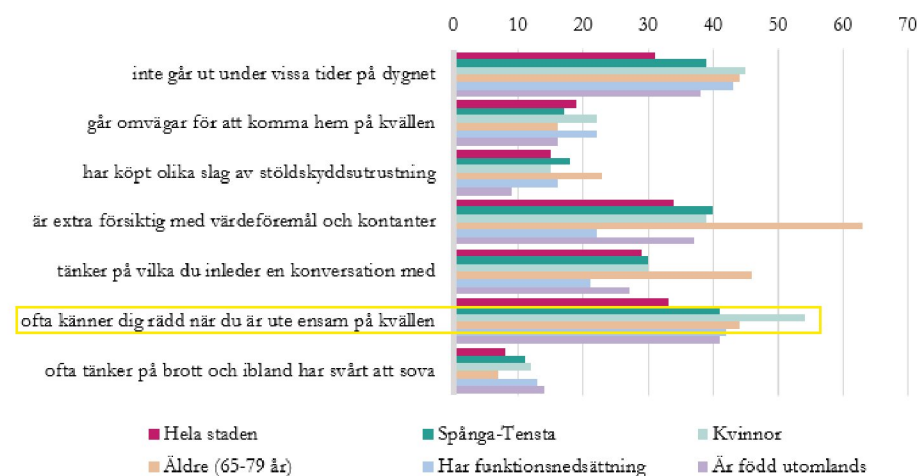

Fråga: Om du fick välja fritt, skulle du flytta ifrån ditt nuvarande bostadsområde?

Andel i procent som svarat: Ja, p.g.a. otrygghet, mycket brott och ordningsstörningar

Fråga: Medför din oro för att utsättas för brott att du...?
Andel i procent som valt alternativet:

Källa: Statistiken är hämtad från skillnadernas
Stockholm och Stockholms stads trygghetsmätning
2020

LÄRANDE OCH DELAKTIGHET

Utbildning

Utbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att motverka och bryta utanförskap (rapporten: Segregation i Stockholms län 2014). Utbildning minskar sannolikheten för framtida ohälsa, kriminalitet och försörjningsproblem. Att klara gymnasiet är idag nästan en nödvändig förutsättning på dagens arbetsmarknad.

Inom området runt Tenstadalen har invånarna en varierande utbildningsnivå. I Spånga är det 7,5-12% som saknar behörighet till gymnasiet, medan de i Tensta/Hjulsta är 20-40%. Jämfört med hela Stockholm är detta en hög andel då snittet för hela Stockholm ligger på 12% (2013) (Skillnadernas Stockholm).

Den 31 december 2017 var andelen barn inskrivna i förskolan i stadsdelen 91%. Dock skiljer sig andelarna inom stadsdelen, med lägst andel i Tensta-Hjulsta med 80,6%. Jämfört med hela Stockholm är detta en låg inskrivningsgrad, där snittet för hela staden de senaste tre åren legat på 94,5% (Förskolerapport Stockholms stad 2017). Forskning visar att deltagandet i en förskola där barnet ges stöd i sin utveckling har en positiv påverkan på barnets utveckling och lärande långt upp i skollåldern och välbefinnande senare i livet (Persson, S. (2012) s. 6; Vetenskapsrådet (2015)

Arbetslöshet

Spånga-Tensta har efter Rinkeby-Kista och Skärholmen högst andel öppet arbetslösa, men det är stora skillnader inom stadsdelen. I Spånga är 80-85% förvärvsarbetade, medan de i Tensta/Hjulsta är 42-65%. Arbetslösheten är hög bland unga kvinnor och män i jämförelse med hela staden (2015 Skillnadernas Stockholm).

Delaktighet och förtroende

Hög tillit mellan människor och stort förtroende för myndigheter främjar den sociala sammanhållningen i samhället, vilket i sin tur minskar risken för social oro och bidrar till människors känsla av trygghet. Förtroendet för stadsdelsnämndens verksamhet är lägre, liksom förtroendet för den lokala polisen, jämfört med staden. I den senaste trygghetsundersökning uppgav var fjärde person i Spånga-Tensta att de har ett lågt förtroende för stadsdelsförvaltningen, att jämföra med var tionde på Kungsholmen (Lokalt utvecklingsprogram för Spånga-Tensta stadsdels område).

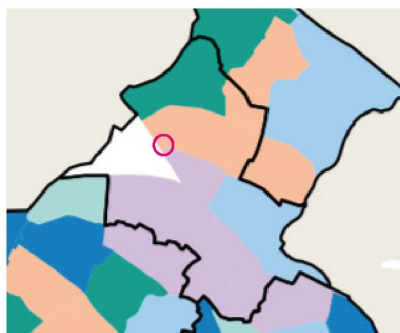
Valdeltagande är ett annat mått på delaktighet och förtroende. I Spånga-Tensta deltog totalt 69,3 procent, men det är stora variationer inom stadsdelen

med Tensta 57,7 och Solhem-Lunda 83,8 procent.. Att jämföra med hela Stockholm där det genomsnittligt valdeltagande i kommunvalet 2014 var 82,1 procent (Lokalt utvecklingsprogram för Spånga-Tensta stadsdels område).

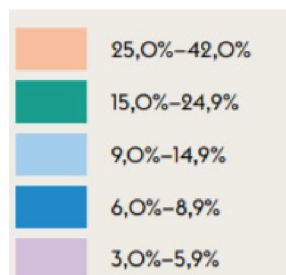
Sociala utmaningar

- Det finns en hög andel arbetslösa i stadsdelarna Tensta och Hjulsta
- I området upplever många ett utanförskap och att de har lite möjlighet att påverka utvecklingen i samhället
- Andelen elever i åk 9 som saknar behörighet till gymnasiet är stor i stadsdelarna Tensta och Hjulsta
- Inskrivningsantalet för barn i förskolan i Tensta och Hjulsta är lägre än snittet för hela Stockholm.

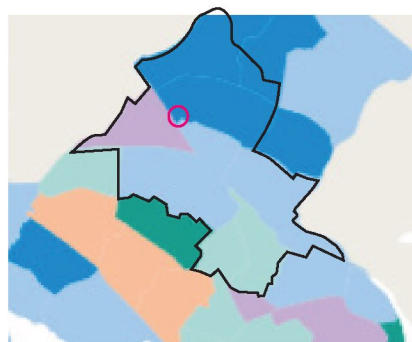
LÄRANDE OCH DELAKTIGHET

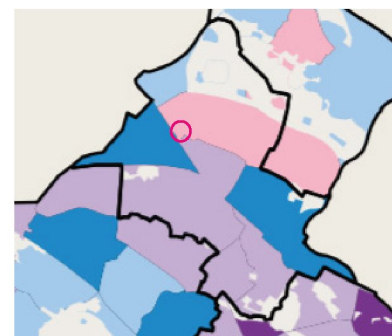
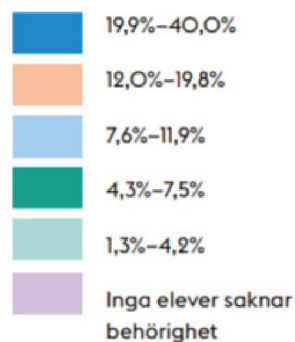
Andelen ekonomiskt utsatta barnfamiljer år 2013

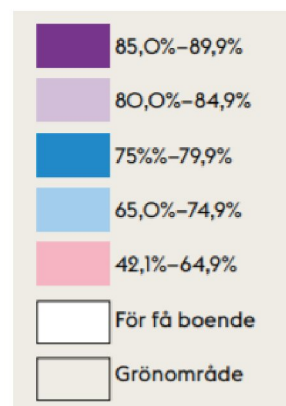
○ Planområdet

Elever i årskurs 9 som saknar behörighet till nationella gymnasieprogram, vårterminen 2014

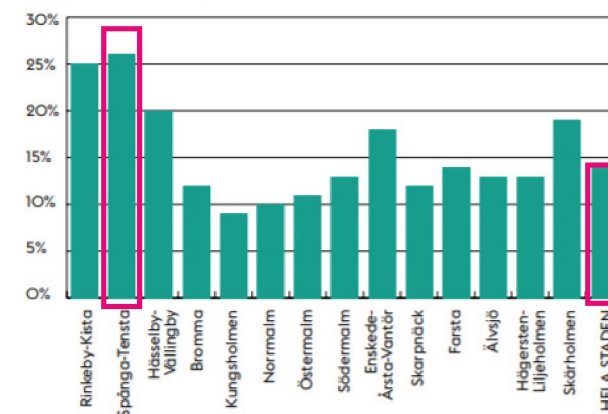

Andelen förvärvsarbetande av befolkningen 20–64 år, år 2012

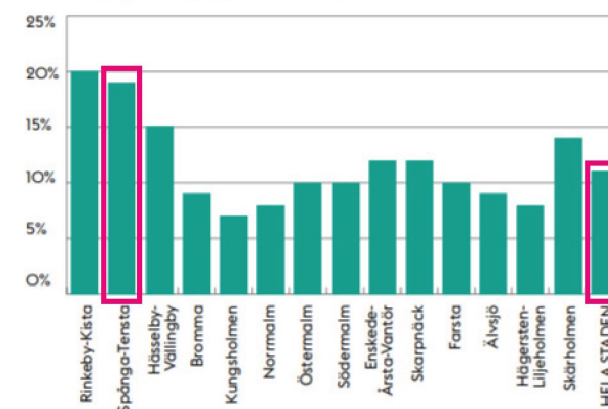

Källa: Statistiken är hämtad från skillnadernas Stockholm.

Andel personer som har mycket litet/ganska litet förtroende för stadsdelsförvaltningen i området där de bor 2014

Andel personer som har mycket litet/ganska litet förtroende för den lokala polisen i området där de bor 2014

PLATS ATT MÖTAS

“Det är brist på mötesplatser som lockar ungdomar med olika bakgrund och intressen.”

Citat från lokalt utvecklingsprogram för Spånga-Tensta

Bostadssegregation

Stadsdelen Spånga-Tensta är en av de mest rumsligt isolerade stadsdelarna i Stockholm (rapporten: Segregation i Stockholms län 2014).

Rumslig isoleringen (eller segregation) av människor minskar antalet platser för möten mellan olika grupper av individer, eftersom barnen på fotbollsplan, förskola, skola, eller på torget i stadsdelsområdet i allt större utsträckning bara möter barn som är som de själva.

På sikt kan detta leda till mycket allvarliga klyftor mellan invånarna i områden, och flera negativa egenskaper – som arbetsmarknadsutanförskap, lägre utbildning och fattigdom.

Tillgång till friyta och grönområden

Trots att Tenstadelen är ett stort grönområde visar analyser att stora delar av Tensta/Hjulsta har en begränsad friytetillgång (Stockholms grönkarta 2004). Lunda verksamhetsområde har en mycket begränsad tillgång till friyta. Solhem har mycket god tillgång till friyta men saknar

samtidigt allmänna/gemensamma gröna mötesplatser I grönpånen för Stockholm stad går det att läsa:

”I Stockholms stadsutvecklingsområden behöver nya parker tillskapas som en självklar del av en sammanhållen stadsmiljö. Miljöer för barn och unga ska särskilt tillgodoses och placeras strategiskt. Gröna ytor bör utformas för att rymma flera funktioner utifrån behovet på platsen och sin storlek, exempelvis fördröjning av vatten i attraktiva planteringsytor”.

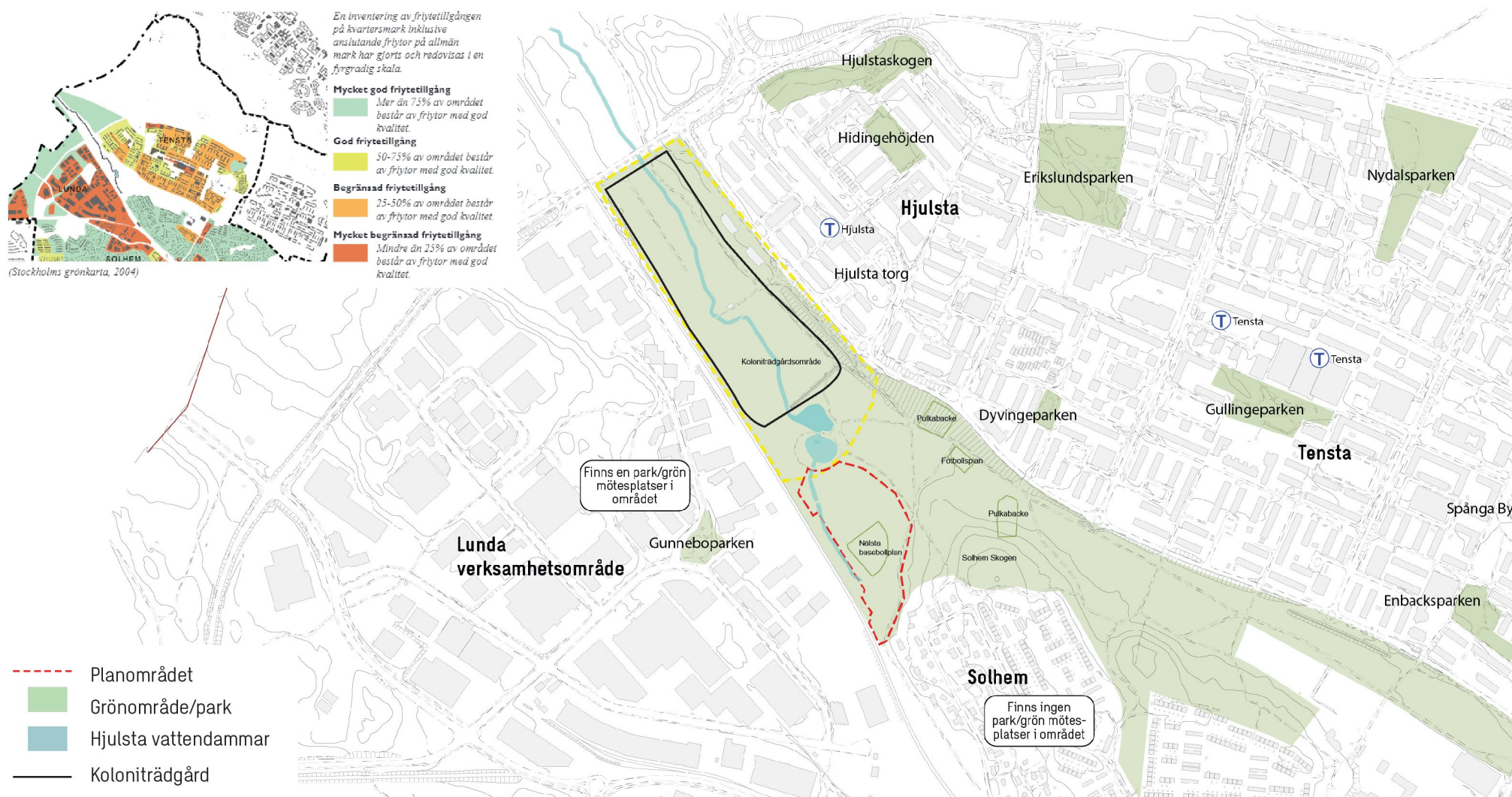
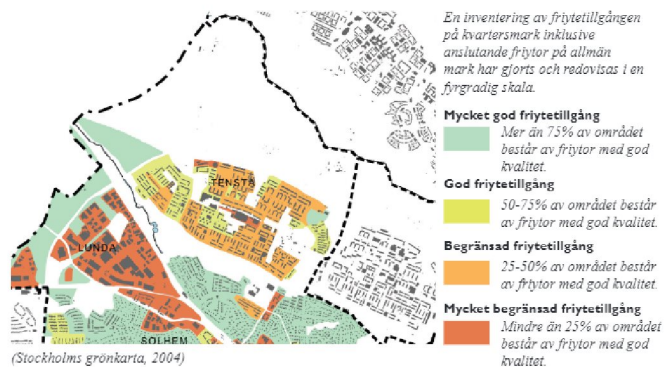
Hjulsta koloniträdgård

I stadsdelen saknas mötesplatser men i nära anslutning till planområdet finns Hjulsta koloniträdgård som är en mycket uppskattad plats av många. Enligt en undersökning som genomfördes i början av 1990-talet visade det sig att de fanns en stor mångkulturella blandningen av odlare. 25% av lotterna innehades av medborgare med svenskt ursprung, 25% med ursprung från Finland, 25% från Turkiet, Libanon och Syrien och resten med ursprung från bland annat Sydamerika och Östeuropa. (Källa: Wikipedia)

Sociala utmaningar

- Invånare möts sällan mellan stadsdelarna Spånga och Tensta
- Finns endast en grön mötesplats/park för anställda inom Lunda verksamhetsområde. Finns ingen mötesplats/park i Solhem.

PLATS ATT MÖTAS

EFFEKT MÅL

EFFEKT MÅL

Effektmål

I denna SVA har projektspecifika effekt- och projektmål tagits fram med syftet att tillämpa ett socialt värdeskapande perspektiv i planarbetet.

De framtagna effektmålen preciserar vad projektet behöver göra för att nå de sociala värden som analysen har identifierat ett behov/efterfrågan av.

Under arbetet med analysen har underlaget bearbetats och fyra kategorier för effektmålen har tagits fram:

Tillgänglighet

Trygghet och hälsa

Lärande och delaktighet

Plats att mötas

Utifrån dessa kategorier har ett antal effektmål formulerats med fokus på att möta de sociala utmaningar som har identifierats i planområdet.

Tillgänglighet

Minska känslan av fysiska och mentala barriärer i området genom att göra platsen mer tillgänglig.

Trygghet och hälsa

- Bli en tryggare plats för alla men speciellt för unga kvinnor.
- Bli en målpunkt i Tenstadalen grönområde för att uppmuntra till en hälsosam och aktiv vardag.
- Förbättra ljudmiljön för besökare till Tenstadalen.
- Förbättra gång- och cykelkopplingen för ökad trygghet och trafiksäkerhet.

Lärande och delaktighet

Vara en kunskapsöverförande plats som uppmuntrar till lärande och förståelse för parkens funktion (att fördröja och rena dagvatten samt motverka översvämningar).

Plats att mötas

- Bli en inkluderande plats för en mångfald av människor där man möter invånare från andra närliggande stadsdelar vilket skapar en känsla av delaktighet.
- En mötesplats för föräldrar som inte har barn på förskolan/är hemma med barn upp till skolåldern.
- Den nya platsen ska förstärka kolonilottsområdet, både i egenskap av fysisk plats och av de som nyttjar marken.

PROJEKTMÅL

PROJEKTMÅL

Projektmål

Som resultat av analys och workshop med projektgruppen har följande projektmål tagits fram för att konkretisera vilka åtgärder som behövs för att bidra till socialt värdeskapande på platsen.

Dessa projektmål svarar mot de effektmål som formulerats. De framtagna projektmålen svarar för ett eller flera av effektmålen vilket illustreras till höger.

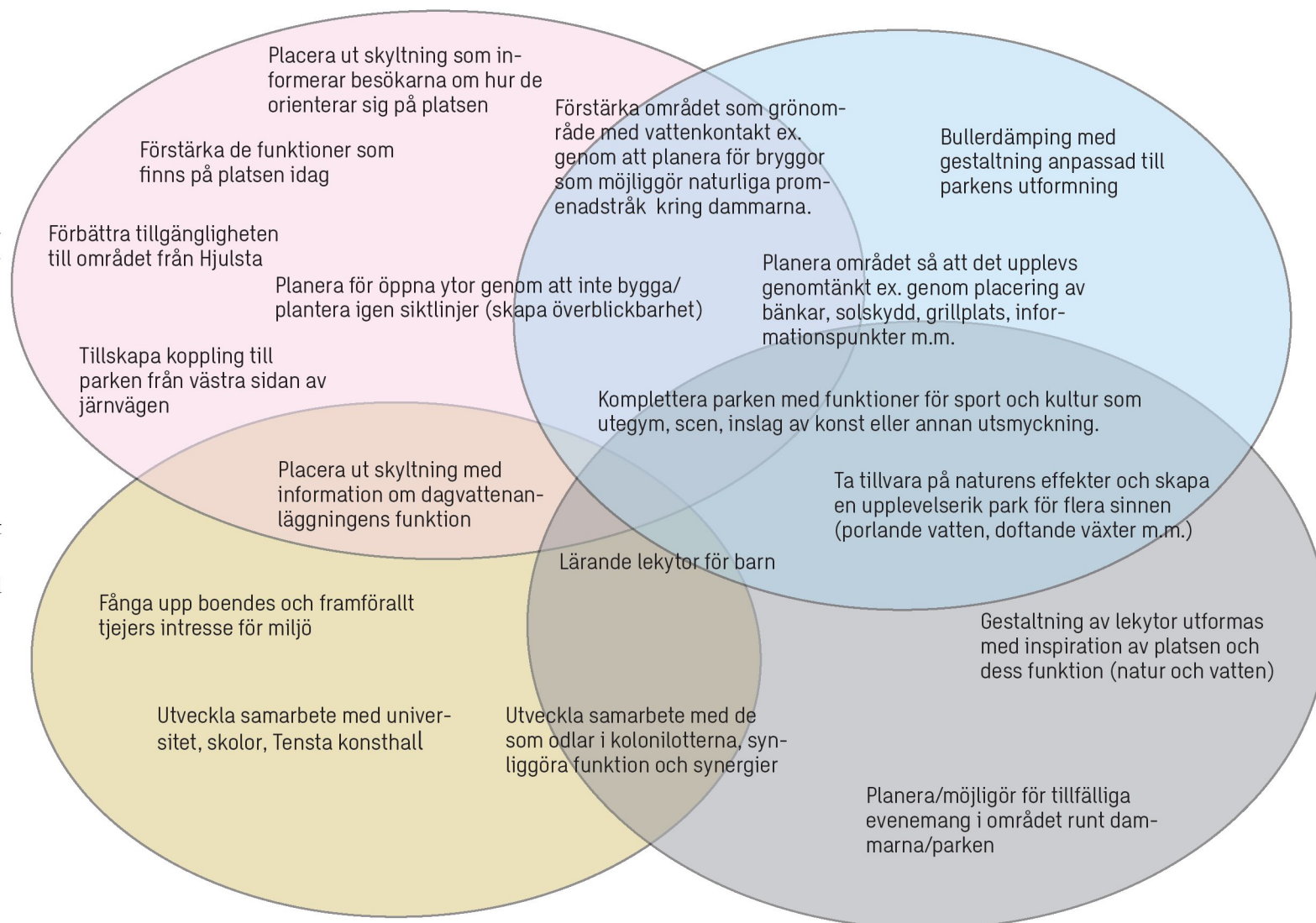
Projektmålen i de olika cirkarna svarar mot respektive effektmål. Vissa av projektmålen svarar mot fler effektmål och ligger därmed i flera färgade cirklar

Rosa: Tillgänglighet

Blå: Trygghet och hälsa

Guld: Lärande och delaktighet

Grå: Plats att mötas

PROJEKTMÅL UPPDELAT PÅ AKTÖRER

De projektmål som kom fram under workshopen och vår efterföljande analys har här delats upp i vilka aktörer som har ansvar att hantera frågorna/målen i sina processer. Flera mål står flera ställen då bedömningen är att ansvaret är delat mellan aktörer.

Stadsbyggnadskontoret

- Förbättra tillgängligheten till området från Hjulsta
- Planera området så att det upplevs genomtänkt ex. genom placering av bänkar, solskydd, grillplats, informationspunkter m.m.
- Komplettera parken med funktioner för sport och kultur som utegym, scen, inslag av konst eller annan utsmyckning.
- Tillskapa koppling till parken från västra sidan av järnvägen

Exploateringskontoret

- Förbättra tillgängligheten till området från Hjulsta
- Komplettera parken med funktioner för sport och kultur som utegym, scen, inslag av konst eller annan utsmyckning.
- Tillskapa koppling till parken från västra sidan av järnvägen

Landskapsarkitekt

- Placera ut skyltning som informerar besökarna om hur de orienterar sig på platsen
- Förstärka de funktioner som finns på platsen idag i gestaltning
- Lärande lekytor för barn
- Planera för öppna ytor genom att inte bygga/plantera igen siktlinjer (skapa överblickbarhet)
- Förstärka området som grönområde med vattenkontakt ex. genom att planera för bryggor som möjliggör naturliga promenadstråk kring dammarna.
- Bullerdämping med gestaltning anpassad till parkens utformning
- Planera området så att det upplevs genomtänkt ex. genom placering av bänkar, solskydd, grillplats, informationspunkter m.m.
- Komplettera parken med funktioner för sport och kultur som utegym, scen, inslag av konst eller annan utsmyckning. Ta tillvara på naturens effekter och skapa en upplevelserik park för flera sinnen (porlande vatten, doftande växter m.m.)
- Gestaltning av lekytor utformas med inspiration av platsen och dess funktion (natur och vatten)

Stockholm vatten och avfall

- Placera ut skyltning med information om dagvattenanläggningens funktion
- Lärande lekytor för barn
- Utveckla samarbete med universitet, skolor, Tensta konsthall
- Planera för öppna ytor genom att inte bygga/plantera igen siktlinjer (skapa överblickbarhet)
- Bullerdämping med gestaltning anpassad till parkens utformning
- Planera/möjliggör för tillfälliga evenemang i området runt dammarna/parken

Spånga - Tensta stadsdelsförvaltning

- Placera ut skyltning som informerar besökarna om hur de orienterar sig på platsen
- Fånga upp boendes och framförallt tjejs intresse för miljö
- Utveckla samarbete med universitet, skolor, Tensta konsthall
- Utveckla samarbete med de som odlar i kolonilotterna, synliggöra funktion och synergier
- Planera/möjliggör för tillfälliga evenemang i området runt dammarna/parken
- Planera området så att det upplevs genomtänkt ex. genom placering av bänkar, solskydd, grillplats, informationspunkter m.m.

SLUTSATSER OCH FORTSATT ARBETE

SLUTSATSER OCH FORTSATT ARBETE

Fortsatta arbetet effekt- och projektmål

Effekt- och projektmålen utgör en grund för arbetet och ska följa med i den fortsatta processen. Processen kommer utvisa vilka projektmål som är möjliga att genomföra utifrån avgränsningar och ansvar. Vid tecknande av markanvisningsavtal och överenskomelse om exploatering kan projektspecifika åtaganden som bidrar till att uppfylla projektmålen avtalas om. I kommande process ska projektgruppen arbeta vidare med målen och dela upp ansvaret för de olika målen i enlighet med stadens SVA-modell.

Eftersom SVA:n föreslår många projektmål är det i kommande arbete viktigt att se över och prioritera projektmålen så att det tas fram aktiviteter som leder till måluppfyllnad av så många mål som möjligt. Då det är en lång process som kommer sträcka sig över flera år ser vi ett värde i att kunna välja ibland flera projektmål utifrån projektets rådande förutsättningar.

Av de projektmål som föreslås är några mindre och några mer omfattande att genomföra inom ramen för projektet. Intentionen med SVAn är att belysa många olika insatser/åtgärder som är möjliga för att skapa sociala värden kopplade till dagvattenparken.

Nedan presenteras ett urval av de idéer till åtgärder/aktiviteter och fortsatt arbete som framkommit under arbetet med analysen men som av olika anledningar inte är möjliga att genomföras inom ramen för detta projekt.

- Ta tillvara Hjulsta kolonilotters unika prägel som uppskattad plats och funktion. T.ex. genom att starta samarbete med de som odlar kring kunskap om odling och vattnets betydelse
- Nå ut till alla oavsett bakgrund och förutsättningar
- Sätta dagvattenparken i ett större sammanhang kring hållbarhet och klimat.
- Vid anläggande av utegym, dra nytta av och kombinera med dagvattenparken, t.ex. att det påminner om en handdriven pump.
- Genom samarbete med högskolor kunna visualisera uppmätta föroreningshalter och hur det kan förändras under projektet
- Möjliggöra fler kopplingar från Lunda området till Tenstadelen

Sammanfattning och slutsatser

Planområdet är idag ett oprogrammerat område med många möjligheter att planera för att skapa värde och identitet till platsen och till de boende runt platsen. Inom området finns en stor variation i mångfald bland de boende avseende bakgrund och kultur vilket skapar möjligheter men också stora utmaningar genom exempelvis socioekonomiska skillnader och segregation.

Denna SVA-rapport lyfter de sociala utmaningarna som finns i området och visar samtidigt på de värden som anläggandet av en dagvattenpark med ett socialt värdeskapandefokus kan bidra till. Analyserna av platsens/områdets förutsättningar och de identifierade sociala utmaningarna i området ledde till en uppdelning i fyra kategorier: Tillgänglighet, Trygghet och hälsa, Lärande och delaktighet och Plats att mötas. Kategorierna speglar de socialt värdeskapande aspekter som behövs för att utveckla platsen.

I bearbetningen av analysmaterialet formulerades de sociala utmaningarna om till effektmål. I en workshop med aktörer från projektgruppen formulerade vi tillsammans projektmål utifrån de valda effektmålen. Några effektmål bedömdes inte vara aktuella och sorterades bort, men

SLUTSATSER OCH FORTSATT ARBETE

i princip fanns en samstämmighet inom gruppen om vilka sociala effekter dagvattenparken kan bidra till. All data från workshopen sammanställdes och konkretiserades till 17 projektmål. Några projektmål svarar mot flera av de framtagna effektmålen, dessa ger ett större värde vid måluppfyllnad och bör därför prioriteras.

Vid framtagandet av målen har vi sett till det som finns på platsen idag med syftet att både förstärka befintliga värden och planera för nya värden. Exempelvis saknas det i området idag mötesplatser där invånarna kan träffas mellan de olika delarna inom stadsdelen. Med dagvattenparken skapas möjligheterna att området blir en plats där invånarna kan mötas och känna gemenskap samtidigt som den inbjuder till lärande om miljö och vattenhantering.

Rekomendationer framåt

Swecos bedömning är att flera av de projektmål som presenteras är relativt lätta att genomföra. Många mål är kopplade till utformningen av parken där ansvaret är uppdelat mellan flera aktörer. För att dessa ska bli verklighet krävs ett fortsatt nära samarbete mellan framförallt stadsdelsförvaltningen, Stockholm vatten och avfall och de som utformar parken (landskapsarkitekter).

Swecos starka rekommendation är även att ta kontakt med lokala organisationer och föreningar för att förankra projektet och skapa samarbeten med de som redan finns och verkar på platsen/i närområdet. Även lokala konstnärer kan bjudas in till processen för att stärka den lokala förankringen.

